

Sygn. akt I ACa 1112/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 stycznia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSA Krzysztof Depczyński (spr.)</i>
Sędziowie:	<i>SA Lilla Mateuszczyk</i> <i>SO del. Elżbieta Gawryszczak</i>
Protokolant:	sekr. sądowy Joanna Płoszaj

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2014 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **R. M.**

przeciwko **M. M. (1) i J. S.**

o unieważnienie aktu notarialnego

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu

z dnia 11 sierpnia 2011 r. sygn. akt I C 425/10

oddala apelację.

I ACa 1112/11

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 sierpnia 2011 r. Sąd Okręgowy w Kaliszu w sprawie z powództwa R. M. przeciwko M. M. (1) i J. S. o ustalenie nieważności aktu notarialnego i odszkodowanie:

- ustalił, że umowa sprzedaży wierzytelności z dnia 08 grudnia 2005 r., zawarta pomiędzy zbywcą wierzytelności J. S. a nabywcą wierzytelności M. M. (1) w formie aktu notarialnego przez notariuszem M. M. (2) w Kancelarii Notarialnej w W. za numerem repertorium A (...) nie wywołała rozporządzających skutków prawnych w odniesieniu do powódki R. M., z tym zastrzeżeniem, iż wyrok w odniesieniu do pozwanej J. S. jest zaoczny;
- oddalił powództwo w pozostałym zakresie;

- orzekł o kosztach procesu i kosztach sądowych.

Powyższy wyrok zapadł na podstawie poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych, które Sąd Apelacyjny podzielił i przyjął za własne, a z których wynika, że powódka R. M. i pozwany M. M. (1) od 1986 r. byli małżeństwem. Małżonkowie M. rozstali się około 1990 r. W 1992 r. wyrokiem Sądu została pomiędzy nimi zniesiona wspólność majątkowa i to z dniem 1 stycznia 1992 r.. W 1993 lub 1994 r. został orzeczony rozwód.

W dniu 31 marca 1993 r. w Kancelarii Notarialnej Notariusza B. R. w O. (...)został sporządzony akt notarialny repertorium A nr (...), w którego treści notariusz stwierdził, że stawiała się przed nim R. M. córka M. i T. i oświadczyła:

- w § 1 aktu: w księdze wieczystej Kw nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w O. dla nieruchomości położonej w R., gmina O. (...)oznaczonej jako dz. (...), będącej rolą o obszarze 2.30.00 ha, prawo własności wpisane jest na rzecz R. M., córki M. i T. oraz jej męża M. M. (1) syna J. i T.. W działach III i IV tej księgi wpisów nie ma;
- w § 2 aktu: R. M. udzieliła mężowi swojemu M. M. (1) pełnomocnictwa do złożenia w jej imieniu również, wniosku o wpis w księdze wieczystej Kw nr (...) hipoteki w kwocie 2.900.000.000 zł (dwa miliardy dziewięćset milionów starych zł) udzielonej im przez (...) Bank (...) S.A. w W., do załatwienia wszelkich czynności związanych z zabezpieczeniem tego kredytu w księdze wieczystej, do odbioru i kwitowania korespondencji w tej sprawie oraz do odbioru i kwitowania pieniędzy.

W dniu 19 kwietnia 1993 r. w Kancelarii Notarialnej Notariusza L. D. w O. W.. stawił się pozwany M. M. (1), działający w imieniu i na rzecz swojej żony, powódki R. M. i to w oparciu o pełnomocnictwo notarialne z dnia 31 marca 1993 r. Rep. A. (...) notariusza B. R., które złożył, i zapewnił, że w księdze wieczystej Kw nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w O. dla nieruchomości położonej w R. gmina O. (...). oznaczonej nr dz. (...), będącej z budynkami o łącznym obszarze 2.30.00 ha, prawo własności wpisane jest na rzecz jego żony R. M. oraz na niego samego do wspólności ustawowej. W dziale III i IV tej księgi wpisów nie ma. M. M. (1), działając w imieniu swojej żony R. M., powołał się na wniosek (...) Banku (...) S.A. III Oddział w W. z dnia 22 marca 1993 r. skierowany do Sądu Rejonowego w O. o wpis w księdze wieczystej Kw nr (...) hipoteki w kwocie 2.900.000.000 zł (dwa miliardy dziewięćset milionów starych zł) z 40% w stosunku rocznym oraz na załączone do tego wniosku zaświadczenie tegoż banku o udzieleniu kredytu we wspomnianej kwocie M. M. (1) na warunkach bliżej w tym zaświadczeniu określonych – wyraził w imieniu swojej żony R. M. zgodę na wpisanie hipoteki w kwocie 2.900.000.000 starych zł w księdze wieczystej Kw nr (...) na całej nieruchomości objętej wspólnością ustawową małżeńską.

W dniu 13 maja 1993 r. w Kancelarii Notarialnej Notariusza L. D. w O. (...) stawił się pozwany M. M. (1), działający w imieniu i na rzecz swojej żony, powódki R. M. i to w oparciu o pełnomocnictwo notarialne z dnia 31 marca 1993 r. Rep. A. (...) notariusza B. R., które złożył przy akcie z dnia 19 kwietnia 1993 r. Rep. A (...), powołując się na tenże akt z dnia 19 kwietnia 1993 r., dotyczący zezwolenia na obciążenie hipoteką całej nieruchomości - wyraził dodatkowo zgodę w imieniu swojej żony R. M. na zaciągnięcie kredytu w (...) Banku (...) S.A. III Oddział w W. w kwocie 2.900.000.000 zł (dwa miliardy dziewięćset milionów starych zł) przez kredytobiorcę M. M. (1) na warunkach bliżej określonych we wniosku tegoż banku skierowanego do Sądu Rejonowego w Ostrowie Wielkopolskim o wpis hipoteki w tej kwocie.

Kredyt bankowy uzyskany od (...) Banku (...) Spółka akcyjna w W. przez M. M. (1) nie został spłacony. Umową z dnia 9 marca 2000 r. (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W. sprzedał pozwanej J. S. wierzytelność bankową wobec Przedsiębiorstwa Produkcyjno- Handlowo-Uslugowego (...) z siedzibą w R. gm. O. (...) stanowiącą wymagalną i nieprzedawnioną wierzytelność z tytułu umowy o kredyt na cele eksploatacyjne z przeznaczeniem na zakup zboża z dnia 22 marca 1993 r. w kwocie 290.000 nowych zł z terminem zapłaty do dnia 29.06.1993 r., przedłużanym aneksami do dnia 28.02.1994 r., której kwota na dzień 8 marca 2000 r. wynosi 665.944,10 zł, za cenę 63.500 zł i przelał tę wierzytelność na nabywcę, pozwaną J. S. na warunkach określonych w § 6 umowy, łącznie z zabezpieczeniami określonymi w § 1 ust. 2 umowy przelewu.

Zgodnie z § 1 ust. 2 umowy przelewu zabezpieczeniem przelanej wierzytelności były:

- hipoteka zwykła w kwocie 290.000 zł na nieruchomości położonej w R. gm. O., stanowiącej własność R. i M. M. (1) (Kw nr (...)) wraz z cesją polisy ubezpieczeniowej;
- weksel in blanco wystawiony przez kredytobiorcę i poręczony przez Z. Podejmę do kwoty 70.000 zł.

Strony umowy przelewu ustaliły, że cena nabycia wierzytelności będzie płatna w dwóch ratach, pierwsza w kwocie 40.000 zł w dniu 8 marca 2000 r. a druga w kwocie 23.500 zł do dnia 10 kwietnia 2000 r.. Wierzytelność określona w umowie przeszła na nabywcę z chwilą zapłacenia drugiej raty ceny wierzytelności.

Powódka R. M. nie wiedziała o zaciągniętym przez pozwanego M. M. (1) kredycie, ani o dokonanych przez niego w jej imieniu czynnościach. Po uzyskaniu informacji o tych czynnościach, powódka zaskarżyła je. Wyrokiem z dnia 25 listopada 2003 r. Sąd Okręgowy w Kaliszu w sprawie I C 502/03 z powództwa R. M. przeciwko M. M. (1) o ustalenie:

- stwierdził, że pełnomocnictwo udzielone w dniu 31 marca 1993 r. w formie aktu notarialnego przed Notariuszem B. R. w Kancelarii Notarialnej w O. (...) repertorium A nr (...), zawierające w szczególności w treści umocowanie M. M. (1) – pozwanego, przez R. M. – powódkę, do złożenia również w imieniu tej osoby wniosku o wpis w księdze wieczystej Kw nr (...) (prowadzonej przez Sąd Rejonowy w O. (...)) hipoteki w kwocie 2.900.000.000 zł (dwa miliardy dziewięćset milionów starych zł) a po zastosowaniu reguł denominacji 290.000 zł, ustanowionej na rzecz Powszechnego banku (...) S.A w W. oraz do załatwienia wszelkich czynności związanych z zabezpieczeniem tego kredytu w księdze wieczystej, a także do odbioru korespondencji i kwitowania zarówno korespondencji jak i pieniędzy, jest nieważne.
- stwierdził, że zezwolenie współmałżonka na zaciągnięcie kredytu bankowego dokonane dnia 13 maja 1993 r. w formie aktu notarialnego przed Notariuszem L. D. w Kancelarii Notarialnej w O. (...) repertorium A nr (...), zawierające w szczególności w treści zgodę wyrażoną przez M. M. (1) – pozwanego, w imieniu R. M. – powódki, na zaciągnięcie kredytu w (...) Banku (...) S.A.(...) Oddział w W. w kwocie 2.900.000.000 zł (dwa miliardy dziewięćset milionów starych zł) a po zastosowaniu reguł denominacji 290.000 zł, przez wymienionego kredytobiorcę na warunkach bliżej określonych we wniosku ubiegającego się o kredyt, jest nieważne.

Wyrokiem uzupełniającym z dnia 17 czerwca 2004 r. Sąd Okręgowy w Kaliszu w sprawie I C 900/04 z powództwa R. M. przeciwko M. M. (1) o ustalenie:

- uzupełnił wyrok z dnia 25 listopada 2003 r. w ten sposób, iż dodatkowo stwierdził, że zezwolenie współmałżonka na obciążenie hipoteką całej nieruchomości, sporządzone w dniu 19 kwietnia 1993 r. przed Notariuszem L. D. w Kancelarii Notarialnej w O. (...), repertorium A nr (...), zawierające w szczególności zgodę wyrażoną przez M. M. (1) – pozwanego, w imieniu R. M., na wpisanie w księdze wieczystej Kw nr (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy w O. dla zabudowanej nieruchomości o powierzchni 2.30.00 ha, położonej w R. gmina O., działka nr (...), objętej wspólnością ustawową małżeńską, hipoteki w kwocie 2.900.000.000 zł (dwa miliardy dziewięćset milionów starych zł) a po zastosowaniu reguł denominacji 290.000 zł, z 40% w stosunku rocznym na rzecz (...) Banku (...) S.A.(...) Oddział w W. (na warunkach bliżej określonych w wydanym przez ten bank zaświadczeniu o udzieleniu M. M. (1) kredytu we wskazanej powyżej kwocie), jest nieważny.

Powyższe wyroki są prawomocne, albowiem apelacje od nich zostały wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 21 października 2004 r. w sprawie I ACa 922/04 oddalone.

Pozwany M. M. (1) dowiedział się o sprzedaży wierzytelności z tytułu kredytu bankowego przez (...) Bank (...) S.A. w W. od nabywcy – pozwanej J. S.. Dowiedział się o tym przypadkiem, gdy sąsiedzi powiadomili go, że na jego nieruchomość w R. ktoś się wprowadza. Wtedy rozmawiał z pozwaną J. S., która poinformowała go, że kupiła wierzytelność banku i jest gotowa ją sprzedać pozwanemu M. M. (1). Pozwany M. M. (1) uznał zakup wierzytelności za korzystny dla siebie. W dniu 8 grudnia 2005 r. pozwany M. M. (1) zawarł z pozwaną J. S. umowę sprzedaży wierzytelności, przed Notariuszem M. M. (2), w Kancelarii Notarialnej w W. w formie aktu notarialnego, repertorium A nr (...)

W treści tej umowy – zbywca wierzytelności J. S. oświadczyła, że przysługuje jej wobec M. M. (1) i jego byłej żony R. M. wymagalna wierzytelność w kwocie podstawowej 665.994,10 zł przed denominacją, którą to kwotę wierzytelności pozwany M. M. (1) potwierdził. Pozwana J. S. oświadczyła ponadto, że wierzytelność tę nabyła od Banku (...) S.A w W. i wierzytelność ta weszła do jej majątku wspólnego z A. S..

Pozwana J. S. sprzedała (przełała) opisaną wyżej wierzytelność w kwocie 66.599,41 zł po denominacji, przysługującą jej wobec M. M. (1) i jego byłej żony R. M. za cenę 70.500 zł, M. M. (1), a ten ostatni oświadczył, że wierzytelność tę kupuje. Cena za wierzytelność została zapłacona w dniu zawarcia umowy, co zbywająca potwierdziła w treści umowy.

Pozwany M. M. (1) w chwili zawarcia umowy przelewu w dniu 8 grudnia 2005r. wiedział już o treści wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu, znał też rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego w Łodzi. Nabytą wierzytelność M. M. (1) zgłosił do postępowania przed Sądem Rejonowym w O. o podział majątku wspólnego R. i M. M. (1) w sprawie I Ns 346/01. Sprawa ta nie została jeszcze zakończona.

Powódka R. M. nie zapłaciła żadnej kwoty z kredytu bankowego zaciągniętego przez pozwanego M. M. (1) w (...) Banku (...) Spółka Akcyjna w W.. Nie uważała się za dłużnika, gdyż nie była stroną umowy kredytowej, nie widziała podstaw do spłacania przez siebie przedmiotowego kredytu. Wysokość żądanej kwoty zapłaty wynika z umowy kredytowej. W zaskarżonej przez powódkę w niniejszej sprawie umowie przelewu z dnia 8 grudnia 2000 r. została zaniżona dziesięciokrotnie kwota wierzytelności. Umowa przelewu dokonana przez bank dotyczyła całej kwoty kredytu i zezwalała nabywcy - pozwanej

J. S. na żądanie pełnej kwoty kredytu wraz z należnymi odsetkami. W takim też zakresie wierzytelność została sprzedana pozwanemu M. M. (1).

Przeciwko pozwanemu M. M. (1) toczyło się postępowanie karne dotyczące sfalszowania dokumentów w postaci aktów notarialnych, uznanych za nieważne wyżej opisanym wyrokiem Sądu Okręgowego w Kaliszu. Pozwany został w tym postępowaniu uniewinniony we wszystkich instancjach.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o załączone do akt, nie kwestionowane dokumenty oraz w oparciu o zeznania stron, którym w powyższym zakresie Sąd dał wiarę. Sąd nie dał wiary:

- zeznaniom pozwanego M. M. (1), w zakresie, iż powódka R. M. wyrażała zgodę osobiście na zaciągnięcie przez niego kredytu i obciążenie nieruchomości. Jak wynika z zeznań samego pozwanego M. M. (1), strony rozstały się około 1990 r. W 1992 r. sędownie została zniesiona wspólność majątkowa między nimi i to z dniem 1 stycznia 1992 r. Od 1992 r. toczy się sprawa o podział ich majątku wspólnego. Powódka R. M. zaprzeczyła osobistego udziału w czynnościach dotyczących zaciągania kredytu przez pozwanego i jego zabezpieczeniu, a jej twierdzenia znajdują uzasadnienie w wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu w sprawie I C 502/2003 o stwierdzenie nieważności poszczególnych czynności prawnych dokonanych w formie aktu notarialnego. Brak jest podstaw do przyjęcia za wiarygodne, w takiej sytuacji zeznań pozwanego, że będąc już w separacji faktycznej i po ustaniu wspólności majątkowej, powódka R. M. wyrażała zgodę na zaciąganie przez pozwanego kredytu i jednocześnie zgodę na obciążenie istotnego składnika majątku wspólnego, jakim była nieruchomość w R.;
- zeznaniom pozwanego M. M. (1), w zakresie, iż przedmiotowa wierzytelność nie została zgłoszona do podziału majątku wspólnego, gdyż w tym zakresie zeznania pozwanego są wewnętrznie sprzeczne, raz twierdzi on, że nabytej przez siebie wierzytelności nie zgłaszał do rozliczenia w podziale majątku, zaraz potem twierdząc, że zgłosiła ją powódka R. M.. Należy podkreślić, iż z zeznań pozwanego M. M. (1) wynika ostatecznie, że wierzytelność ta została zgłoszona do rozliczenia w podziale majątku, należy przy tym podkreślić, że to pozwany był nabywcą wierzytelności, powódka, zaprzeczając jej istnieniu wobec siebie, nie mogła jednocześnie zgłaszać jej do rozliczenia w podziale majątku. Działała by bowiem wbrew własnym interesom majątkowym. Przedmiotowa wierzytelność nabyta przez M. M. (1) w sytuacji jej istnienia, zaliczona zostałaby na korzyść pozwanego a nie powódki. Rozliczenie tej wierzytelności powodowało by konieczność jej spłaty przez powódkę.

Wobec niestawiennictwa pozwanej J. S. na rozprawach i nie odbieraniu korespondencji sądowej pomimo dwukrotnego awizowania, Sąd uznał, iż nie podjęła ona obrony w niniejszym procesie, nie oświadczając swojego stanowiska w sprawie. Należy podkreślić, iż z treści pism samej powódki R. M. wynika, że wskazany adres zamieszkania pozwanej J. S. był prawidłowy. Z adnotacji poczty nie wynikał również, aby adresat był nieznanym lub nie zamieszkiwał pod wskazanym w pozwie adresem. Cała korespondencja sądowa dla pozwanej była zwracana z adnotacją o nieodebraniu po dwukrotnym awizowaniu. W tej sytuacji, na podstawie art. 139 k.p.c. Sąd uznał wezwania i zawiadomienia doręczane pozwanej za doręczone skutecznie. Nie było tym samym podstaw do uwzględnienia składanych przez powódkę R. M. wniosków o ustanowienie kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanej. Pozwana została pouczona o skutkach niestawiennictwa na rozprawie wyznaczonej dla słuchania stron i dlatego – wobec jej nieusprawiedliwionego niestawiennictwa, Sąd pominął dowód z jej zeznań (art. 302 kpc).

Na podstawie tych ustaleń Sąd Okręgowy stwierdził, że powództwo o unieważnienie aktu notarialnego i o zapłatę jest niezasadne.

Sąd Okręgowy, stwierdził, że zgodnie z treścią art. 58 § 1 k.c. oraz treścią przedmiotowej umowy przelewu z dnia 8 grudnia 2005 r., sporny przelew wierzytelności został wprost wskazany jako dopuszczalny prawnie, w treści art. 509 k.c. Dokonanie takiej czynności jest możliwe, i nie ma przepisów szczególnych zakazujących zbywania wierzytelności z tytułu kredytu bankowego. W odniesieniu do stron umowy o kredyt bankowy, nie ma również przepisów szczególnych, zakazujących zbywania wierzytelności przez określone podmioty oraz na rzecz określonych podmiotów, stwierdzając, że nie jest ona sprzeczna z prawem w rozumieniu art. 58 k. c. Ponadto wskazał, że brak jest przesłanek do stwierdzenia, że omawiany przelew, sprzeciwiałby się zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania w rozumieniu art. 509 kc.

Odnosząc się do kwestii, że wierzytelność będąca przedmiotem cesji z dnia 8 grudnia 2005 roku nie sprzeciwiała się zastrzeżeniu umownemu Sąd wskazał, że powódka takiego zarzutu nie podniosła, nie wskazała umowy zawierającej takie zastrzeżenie.

Orzekając w przedmiocie, że dokonany przelew nie sprzeciwia się właściwości zobowiązania Sąd stwierdził, że zastrzeżenie takie dotyczy wierzytelności o charakterze ściśle osobistym, jako przykład podając prawo do alimentacji.

Mając na uwadze powyższe rozważania i ustalony stan faktyczny Sąd stwierdził, nieistnienie podstaw do uwzględnienia żądania pozwu tj. stwierdzenia nieważności umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 8 grudnia 2005 r., orzekając, że zachodzą jedynie podstawy, do stwierdzenia, że przedmiotowa umowa nie wywołała rozporządzających skutków prawnych wobec R. M..

Sąd pierwszej instancji powództwo oddalił o zapłatę odszkodowania, uznając, że powódka nie udowodniła aby poniosła jakąkolwiek szkodę z tego tytułu, że pomiędzy pozwanymi została zawarta umowa przelewu wierzytelności.

O kosztach postępowania orzekł na podstawie art. 100 kpc obciążając nimi pozwanych M. M. (1) i J. S.. Nakazał pobrać solidarnie od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa kwotę 3.525 zł tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej.

Na podstawie art. 98 § 2 kpc zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powódki kwotę 900 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. Mając na uwadze sytuację majątkową powódki i okoliczność zwolnienia jej od kosztów sądowych w całości, Sąd nie obciążył powódki kosztami w zakresie oddalonego powództwa.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka zaskarżając go w części w zakresie pkt. I i II. Podniosła, że bank posiadał wierzytelność jedynie w stosunku do pozwanego M. M. (1), a nie w stosunku do niej. Tym samym skoro nie była dłużnikiem banku, to pozwana J. S. nie mogła nabyć w stosunku do niej wierzytelności. Skoro tak to akt notarialny przenoszący wierzytelność na pozwanego M. M. (1) jest nieważny. W konsekwencji apelacja zmierza do zmiany wyroku i ustalenie nieważności aktu notarialnego.

Powódka zaskarżyła również oddalenie powództwa o zapłatę odszkodowania, jednakże nie sprecyzowała żadnych zarzutów apelacyjnych. apelacja zmierza w tym zakresie do zmiany wyroku i uwzględnienia roszczenia o odszkodowanie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna.

W niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, że dłużnikiem (...) Banku (...) S.A. był pozwany M. M. (1). Tylko w stosunku do niego przysługiwała bankowi wierzytelność. Ta wierzytelność była przedmiotem przelewu na rzecz pozwanej J. S. w dniu 9 marca 2000 r.. Pozwanej nie przysługiwała wierzytelność w stosunku do powódki, a zatem sprzedaż wierzytelności dokonana w dniu 8 grudnia 2005 r. nie wywołała skutku rozporządzającego.

W doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się, co trafnie stwierdził Sąd Okręgowy, że w wypadku przelewu nie ma przepisów szczególnych, na podstawie których możliwe byłoby nabycie wierzytelności w drodze czynności prawnych z osobą nieuprawnioną. Umowa sprzedaży, zamiany, darowizny lub inna umowa zobowiązująca do przeniesienia wierzytelności przez osobę, której wierzytelność nie przysługuje, nie wywoła skutku rozporządzającego, ze względu na obowiązywanie także w tym zakresie zasady *nemo plus iuris in alium transferre potest quam ipse habet* (nikt nie może przenieść na drugą osobę więcej praw, aniżeli sam posiada).

Wbrew zarzutom powódki w niniejszej sprawie nie można ustalić nieważności dokonanej czynności. Jak prawidłowo wskazała Sąd I instancji czynność prawna jest sprzeczna z ustawą, gdy jej treść jest formalnie materialnie niezgodna z bezwzględnie obowiązującym przepisem prawa, gdy wynika z właściwości lub z natury określonych przepisów, przy braku wyraźnego zakazu dokonywania czynności prawnej określonej treści oraz także wtedy, gdy czynność prawna jest pozbawiona przepisanej formy, albo została dokonana bez wymaganego zezwolenia. Natomiast nie jest sprzeczna z ustawą umowa dotycząca zbycia rzeczy przez osobę nie będącą jej właścicielem, nie ma bowiem przepisu zakazującego zbywania rzeczy cudzej, a zasada *nemo plus iuris in alium transferre potest, quam ipse habet* oznacza, że zbycie rzeczy, której zbywca nie jest właścicielem, nie powoduje skutków prawnych (przejścia własności), co nie jest równoznaczne nieważnością umowy. Umowa taka jest ważna, jest jedynie dotknięta wadą prawną w rozumieniu art. 556 § 2 kc. Istnienie wady prawnej, nawet zatajonej podstępnie nie powoduje nieważności umowy z mocy art. 58 kc, a tylko podlega ocenie według odpowiedzialności z tytułu rękojmi za wady prawne (vide uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 1996 r. I CKN 27/96, OSNC 1997/4/43).

Powódka w sposób nieuzasadniony twierdzi, że tylko ustalenie nieważności umowy z dnia 8 grudnia 2005 r. będzie realnie chroniło jej prawa. W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy ustalił, że umowa sprzedaży wierzytelności z dnia 8 grudnia 2005 r. nie wywołała rozporządzających skutków prawnych w odniesieniu do R. M.. Oznacza to, że pozwana J. S. nie dokonała skutecznego przeniesienia wierzytelności R. M. na M. M. (1), gdyż jak to ustalono żadna wierzytelność w stosunku do R. M. pozwanej nie przysługiwała.

Na marginesie należy jedynie zauważyć, że w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy wyszedł ponad żądanie. Powódka domagała się jedynie ustalenia nieważności umowy, a nie ustalenia, że nie wywołuje ona skutków rozporządzających w stosunku do powódki. Jednakże z uwagi na to, że apelację wniosła jedynie powódka Sąd Apelacyjny stosownie do treści art. 384 kpc nie mógł zmienić wyroku na niekorzyść strony wnoszącej apelację.

Całkowicie prawidłowe jest także stanowisko Sądu Okręgowego w odniesieniu do żądania odszkodowania w kwocie 665.994,10 zł. Stosownie do treści art. 415 kc kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Do przesłanek odpowiedzialności deliktowej należą: zdarzenie, z którym system prawny wiąże odpowiedzialność na określonej zasadzie, oraz szkoda i związek przyczynowy między owym zdarzeniem a szkodą. W judykaturze i doktrynie dominuje obecnie stanowisko wskazujące dwa znamiona czynu – przedmiotową i podmiotową niewłaściwość postępowania – i ograniczające pojęcie winy do elementu kwalifikującego zachowanie szkodzące wyłącznie z uwagi na cechy podmiotowe Niewłaściwość przedmiotowa – bezprawność, stanowi w

konsekwencji przesłankę uznania zachowania za zawinione, ponieważ jako zawinione mogą być kwalifikowane wyłącznie zachowania bezprawne. Doktryna i judykatura, wyznaczając bardzo szeroki zakres pojęcia bezprawności, kieruje się głównie dążeniem do zapewnienia naprawienia szkody w sytuacjach, gdy została ona wyrządzona zachowaniami powszechnie uznawanymi za naganne. Stąd za bezprawne należy kwalifikować czyny zakazane przez przepisy prawne obowiązujące w Polsce, bez względu na ich źródła (Konstytucja RP lub inne ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe, rozporządzenia, akty prawa miejscowego).

W niniejszej sprawie powódka nie wykazała aby umowa przelewu stanowiła czyn bezprawny. Nie wykazała również jaką poniosła szkodę. Skoro zaś nie wykazała ani czynu bezprawnego ani jaką poniosła szkodę, to oczywiście nie mogła wykazać związku przyczynowego pomiędzy czynem bezprawnym a wyrządzoną szkodą. W świetle powyższego żądanie zapłaty odszkodowania nie znajdowało żadnego uzasadnienia.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny uznając apelację powódki za bezzasadną, oddalił ją na podstawie art. 385 kpc.